تقیه ای نبودن اجماع منقول از شیخ بر تواتر قرائات

بحث ما در این بود: مسیری که بر ذهن من طلبه -چون با عبارات علماء مانوس بودم- گذشته این بود؛ همانطوری که صاحب حدائق تعبیری به صریح کرده بودند؛ صاحب مفتاح الکرامه تعبیری به «قد یعطی کلام هذین الامامین» کردند؛ آن چه که بر ذهن من طلبه گذشته را عرض میکردم. اول که ما طبق همین چیزی که مشهور شده، با عبارت شیخ در تبیان و مجمع مواجه شدیم، همینطور که فوری به ذهن میآید، میگفتیم فرمودهاند ما امامیه تابع اهلبیت هستیم. اهلبیت فرمودهاند «ان القرآن واحد نزل من عند واحد». روایات آنها هم معلوم است. پس کار تمام است؛ قرآن یک حرف بیشتر نیست. «غیر انهم اجمعوا»؛ ولی خب عمالً علماء امامیه اجماع کردهاند بر اینکه هر قرائتی بخوانید جایز است. آن چه که در ذهن من بود، این بود که خب اگر اجماع مماشات است، موارد عجیبی که در ذهن جور در نمی آمد، چطور سر میرسد؟

جدیدا هم صفحهای ایجاد کردم، اگر حوصله کردید نگاه کنید. روایاتی که دلالت دارد این اجماعی که شیخ نقل میکنند مماشات و رخصت نیست. یعنی حال تقیه ندارد. هر کدام از آن روایات هم جالب است. یعنی معصومین علیهمالسلام در همین محدوده قرآن کریم و قرائات برخوردهای محکم و عزیمتی داشتند که شیعه هم آنها را نگه داشته است. با دو دست که هیچ، بلکه با ده دست و پا، شیعه کلام امام را نگه داشتهاند. همچنین لحن معصومین هم تند بوده. اگر قرار بود یک چیزی باشد که فضا تقیه آمیز باشد که لحن معصوم تند نمیشد؛ وه ضال! آن را هم به ربیعه فرمودند! اینها از سنی های مهمی بودند که آنجا محضر حضرت بودند. حضرت فرمودند «ان کان ابن مسعود لایقرأ علی قرائتنا فهو ضال». ربیعه تعجب کرد و گفت: ضال؟! ابن مسعود صحابی و مقری بزرگ عراق ضال است؟! حضرت فرمودند بله، ضال است. «اما نحن نقرأ علی قرائة ابی». برخی این را «أَبَي» خواندهاند. اما همانطور که نوع شراح میگویند و درست هم هست، در اینجا «أَبَي» نیست. تبیر به «نحن» کردهاند. نگفته اند «انا» و همچنین شواهد دیگری هم دارد.

از چیزهای دیگری که در این روایت شریفه هست، این است که صدر و ذیل روایت برای من خیلی صاف نیست. در کافی شریف میگوید ما با ربیعه نزد امام صادق علیهالسلام بودیم، «فذکر فضل القرآن»؛ مسأله فضل قرآن مطرح شد. «فقال علیهالسلام ان کان ابن مسعود لایقرأ علی قرائتنا فهو ضال». یعنی چه؟! فضل القرآن مطرح شد، و با مطرح شدن فضل قرآن حضرت فرمودند «ان کان ابن مسعود لایقرأ علی قرائتنا»؟! تناسب این چطور میشود؟! شراح را هم که دیدم هیچکدام از آنها در اینجا وارد نشدند. بگویند که خب چه ربطی دارد؟! فضل القرآن مطرح شد، اما حضرت فرمودند «ان کان ابن مسعود...»؟! خب باید یک تناسبی باشد. فضل قرآن به قرائت ابن مسعود ربط ندارد.

احتمالی که به ذهنم آمد این بود که کلمه «فضل» تصحیف شده است. درست آن «فصل» است. «ذکرنا فضل القرآن» درست نیست، بلکه «ذکرنا فصل القرآن». فصل قرآن چیست؟ همان مسأله وقف و چیزهایی است که نزد قراء بسیار مطرح است. خیلی هم تفاوت میکند. اصلاً درست معنای آیه عوض میشود. یک جا بایستید یا نه؛ به قول امروزی ها میگویند علامت ویرگول گذاری. یک جا ویرگول بگذاریم یا نگذاریم. فن مهمی است. معنا عوض میشود. به آن وقف و وصل میگویند. در

قرائات علم مهمی است. یکی از فنون مهم است. در تفسیر عیاشی[1] یک تعبیر مهمی هست. به نظرم اصبغ بن نباته است. می‌گوید وقتی امیرالمؤمنین به کوفه تشریف آوردند مدت مدیدی در نماز خود سوره اعلی می‌خواندند. اهل کوفه گفتند: «ان علی لایحسن القرآن شیئا الا الاعلی».

شاگرد: ابن کواء گفت.

استاد: او گفت؟ در تفسیر عیاشی هست، حال ببینیم.

شاگرد: بعید است که همه اهل کوفه گفته باشند.

استاد: یعنی حرف می‌پیچید. اگر آنکه شما می‌گویید باشد که من حرفی ندارم. وقتی زیاد مطالعه می‌شود نکات و دقائقش فراموش می‌شود.

---

[1] تفسير العيّاشي ج1 ص14؛ عن الأصبغ بن نباتة قال لما قدم أمير المؤمنين ع الكوفة صلى بهم أربعين صباحا يقرأ بهم «سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى» قال: فقال المنافقون: لا و الله- ما يحسن ابن أبي طالب أن يقرأ القرآن و لو أحسن أن يقرأ القرآن لقرأ بنا غير هذه السورة قال: فبلغه ذلك- فقال: ويل لهم إني لأعرف ناسخه من منسوخه- و محكمه من متشابهه و فصله من فصاله و حروفه من معانيه، و الله ما من حرف نزل على محمد ص إلا أنى أعرف فيمن أنزل و في أي يوم و في أي موضع، ويل لهم أ ما يقرءون «إِنَّ هذا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولى صُحُفِ إِبْراهِيمَ وَ مُوسى» و الله عندي وراثة من رسول الله ص، و قد أنهى رسول الله ص من إبراهيم و موسى ع، ويل لهم و الله أنا الذي أنزل الله في «وَ تَعِيَهَا أُذُنٌ واعِيَةٌ» فإنما كنا عند رسول الله ص فيخبرنا بالوحي فأعيه أنا و من يعيه، فإذا خرجنا قالوا: ما ذا قالَ آنِفاً.

بازبینی #2
ایجاد شده 20 آوریل 2024 13:25:47 توسط ... .
به روزرسانی شده 28 مه 2024 14:32:20 توسط ... .